

De Tweede Kamer
Bureau Woordvoering Kabinetsformatie
t.a.v. de informateur
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Datum	Kenmerk	Onderwerp	Bijlagen
13 februari 2024	24.017.HKL.MB	Nederland heeft een minister van Circulaire Economie nodig	-

Geachte informateur,

Het Afvalfonds Verpakkingen richt deze brandbrief aan u, als nieuwe informateur en de Tweede Kamer. Nederland moet het streven naar een circulaire economie en de toenemende grondstoffschaarste hoger op de politieke agenda zetten. Nederland is koploper op het gebied van de circulaire economie. Maar we moeten door. Een circulaire economie is goed voor het milieu, voor onafhankelijkheid van olieproducerende landen en voor de economie van Nederland. Dus, zeker in dit tijdgewricht, is het zaak dit proces te versnellen. Een goed investeringsklimaat is hierbij van cruciaal belang.

Voor een succesvolle omslag naar een circulaire economie, is een gecoördineerde en centrale politieke uitvoering nodig. Dat werkt alleen goed als Nederland een kabinet met een minister van Circulaire Economie krijgt. Ondanks dat politiek Den Haag momenteel worstelt met de vorming van een nieuw kabinet, mag dit belangrijke thema niet ondersneeuwen. Het bepaalt in belangrijke mate de toekomst van Nederland.

Het Afvalfonds streeft naar een circulaire economie waarbij verpakkingsmateriaal grondstof is én blijft. Al bijna 11 jaar is het verantwoordelijk voor de inzameling en recycling van verpakkingen die in Nederland op de markt komen. Het statiegeldsysteem valt ook onder deze wettelijke verantwoordelijkheid. In het systeem gaat €1,2 miljard om. Daarmee levert het Afvalfonds namens de verpakkende bedrijven een grote bijdrage aan de circulaire economie.

In deze brief doen we een nieuwe informateur en onderhandelende partijen graag vijf voorstellen voor een coalitieakkoord:

1. Belangrijkste punt is de aanstelling van een minister van Circulaire Economie.

Deze Minister wordt verantwoordelijk voor de transitie naar een volledig circulaire economie in 2050. Om de omslag naar een circulaire economie binnen deze tijdsperiode te maken, is een gecoördineerde en centrale politieke uitvoering nodig onder leiding van een Minister.

De circulaire economie is namelijk geen losstaande opgave, maar een systeemverandering die meerdere ministeries raakt. Van deze systeemverandering heeft bovendien iedereen in Nederland profijt: de consument, overheden en bedrijven. We versterken onze internationale concurrentiepositie, besparen geld, beschermen het milieu en houden waardevolle grondstoffen in Nederland, waardoor we minder afhankelijk van landen buiten Europa worden.

2. **Kies voor uitvoerbare doelen, die haalbaar en duidelijk zijn.**

Hier was de afgelopen jaren helaas niet altijd sprake van. De 'plastictaks' is hier een voorbeeld van:

- a. Er is sinds 1 juli 2023 een verbod op het gratis verstrekken van wegwerpbekers en plastic maaltijdverpakkingen voor onderweg;
- b. De Tweede Kamer heeft in oktober een motie¹ aangenomen om dit verbod te schrappen;
- c. De staatssecretaris van I&W heeft de Kamer eind december vervolgens laten weten² dat ze deze regelgeving in stand laat, maar de ILT opdracht geeft om in afwachting van een besluit van het nieuwe kabinet af te zien van handhaving.

Het gebrek aan duidelijkheid, haalbaarheid, consistentie van beleid en een redelijke periode voor invoering gaat ten koste van het draagvlak onder bedrijven en consumenten. Dat draagvlak is juist hard nodig is om de circulaire ambities samen waar te maken.

3. **Werk toe naar uniforme inzameling van huishoudelijk PMD (plastic en metalen verpakkingen en drankenkartons).**

Er moet gekozen worden voor het ophalen van dit afval aan huis en gestopt met systemen, waarbij de consument het zelf moet wegbrengen. Uit onderzoek dat het Afvalfonds samen met gemeenten heeft gedaan, blijkt dat het ophalen van huishoudelijke PMD aan huis veel minder 'vervuiling' oplevert, dan wanneer consumenten het zelf naar ondergrondse containers wegbrengen.

Het is zeer belangrijk om de vervuiling van het ingezamelde afval te verlagen, want vervuild afval kan minder goed gerecycled worden. Nu nog verdwijnt bijvoorbeeld veel vervuild plastic in de verbrandingsoven. Dat is echt zonde en onnodig. Dit komt mede omdat gemeenten veel verschillende inzamelsystemen hanteren en dat is voor de consument niet te overzien. Het Afvalfonds pleit er daarom voor om onder regie van de rijksoverheid te kiezen voor een haalsysteem waarbij de gemeente het huishoudelijke PMD ophaalt, naast die gemeenten die aan nascheiding doen.

4. **Breid de verwerkingscapaciteit voor ingezamelde grondstoffen uit.**

In Nederland wordt afval deels verbrand, bijvoorbeeld verpakkingshout waarmee

¹ Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (XIII) voor het jaar 2024 | Tweede Kamer der Staten-Generaal

² pdf (overheid.nl)

energie wordt opgewekt. Dat is een makkelijke oplossing die relatief weinig ruimte en tijd kost, maar weinig circulair is.

Een circulair systeem vraagt om veel intensievere, technischere verwerking van ingezameld afval. Daar komt bij dat door de lage plastic prijzen de huidige verwerkingscapaciteit onder druk staat. Dat is een zorgelijke ontwikkeling.

Om te voorkomen dat de capaciteit verder daalt en om stappen te zetten naar een circulair systeem, zijn investeringen in recyclecapaciteit in Nederland én een grotere reservering van onze schaarse ruimte nodig. De gerecyclede materialen kunnen vervolgens weer aan Nederlandse producenten en importeurs beschikbaar gesteld worden. Dit helpt om grondstoffen binnen de verpakkingketen te houden, wat de economie een impuls geeft en ons investeringsklimaat versterkt.

5. **Investeer meer in innovatie in sortering en recycling.**

Voor de transitie naar circulariteit zijn ingrijpende veranderingen nodig in de gehele levenscyclus van materialen, waaronder productie, gebruik, inzameling, sortering en recycling. Ons grondstoffensysteem moet efficiënter werken en het verlies van waardevolle materialen moet worden beperkt. De techniek die we daarvoor nodig hebben is nog in ontwikkeling.

Nederland heeft ambitieuze doelen gesteld in het Nationaal Programma Circulaire Economie, maar er is meer financiering nodig om ook tot de nodige innovatie te komen. Zo kan recyclelaat uit de verpakkingketen zoveel mogelijk in nieuwe verpakkingen wordt toegepast. Met name voor plastic zijn geavanceerde recyclingtechnieken nodig, zodat er uiteindelijk geen nieuw plastic uit aardolie meer nodig is. De huidige (EU-)wetgeving verbiedt het toepassen van gerecycled materiaal in voedsel- en cosmeticaverpakkingen. Deze drempel dient te worden weggenomen door middel van betere wetgeving en nieuwe oplossingen.

De circulaire speerpunten samengevat voor een nieuw kabinet zijn:

- Stel een minister van Circulaire Economie aan
- Besteed meer aandacht aan de uitvoerbaarheid (timing, haalbaarheid en duidelijkheid) van regelgeving
- Werk toe naar uniforme inzameling van huishoudelijk PMD (plastic en metalen verpakkingen en drankenkartons) en stop met systemen waarbij de consument het moet wegbrengen
- Vergroot de recyclecapaciteit in Nederland
- Investeer meer in innovatie in sortering en recycling

Met vriendelijke groet,

Hester Klein Lankhorst,
Voorzitter raad van bestuur Afvalfonds Verpakkingen